

Crna Gora
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 02-03-7898/

Podgorica, 03.06.2021. godine

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

-n/r ministra, gospodina mr Jakova Milatovića -

Poštovani gospodine Milatoviću,

Na osnovu Vašeg akta broj: 002-350/21-4780/2 od 03.06.2021. godine, kojim se traži mišljenje na *Predlog odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Fond za inovacije Crne Gore“ -Podgorica*, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja daje sljedeće

MIŠLJENJE

Fond za inovacije Crne Gore osniva se kao društvo sa ograničenom odgovornošću, radi efikasnijeg sprovođenja inovacione politike, obezbjeđivanja i realizacije sredstava za podsticanje inovacione djelatnosti. Fond će biti krovna institucija koja će podsticati inovativno preduzetništvo, doprinijeće efikasnijoj implementaciji i monitoringu Strategije pametne specijalizacije Crne Gore, kao i podizanju apsorpcionih kapaciteta u privlačenju EU fondova i pripremi za buduće Evropske strukturne i investicione fondove.

Uvažavajući navedeno, na tekst Predloga odluke i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Dostavljenim Predlogom navedeno je da osnivanje Fonda doprinosi podsticanju transfera tehnologije i istraživanja, razvoju inovacija u privatnom i javnom sektoru, kao i usmjeravanju finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju inovativnog preuzetništva.

Uvidom u dostavljeni tekst i izvještaj o analizi uticaja propisa navedeno je da je za osnivanje društva potreban osnivački ulog u iznosu od 100.000,00 €. Potrebna sredstva planirana su Rješenjem o privremenom finansiranju za jun mjesec 2021. godine u okviru budžeta Ministarstva ekonomskog razvoja.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja sa aspekta budžeta, nema primjedbi na *Predlog odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Fond za inovacije Crne Gore“ - Podgorica*.

S poštovanjem,

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo ekonomskog razvoja

NAZIV PROPISA

**PREDLOG ODLUKE O OSNIVANJU DRUŠTVA SA
 OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU „FOND ZA
 INOVACIJE CRNE GORE“ PODGORICA**

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Programom rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu, u okviru Ključnog prioriteta 4. Obrazovanje i društvo zasnovano na znanju, kojim se sažima sveobuhvatan društveni i ekonomski razvoj zasnovan na inovacijama i jakoj naučnoistraživačkoj djelatnosti, utvrđena je obaveza Ministarstva ekonomskog razvoja da u II kvartalu pripremi pripremi osnivačka akta za uspostavljanje „FONDA ZA INOVACIJE CRNE GORE“.

Zakonski osnov za donošenje Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću Fond za inovacije Crne Gore - Podgorica, sadržan je u članu 37 Zakona o inovacionoj djelatnosti („Službeni list CG“, broj 82/20) i člana 270 Zakona o privrednim društvima („Službeni list CG“, broj 65/20).

Sprovedenjem novog Zakona o inovacionoj jasnu su definisani pojmovi i akteri u inovacionom sistemu u skladu sa međunarodnim i evropskim standardima i predviđa se novi institucionalni okvir potreban za dalji razvoj efikasnog inovacionog sistema.

Crna Gora se nalazi u prelomnom trenutku kada se na više nivoa intenzivno preduzimaju mjere izgradnje i uspostavljanja nacionalnog inovacionog sistema, te je u svjetlu toga izuzetno važan korak i osnivanje nove institucije „Fonda za inovacije Crne Gore“, koji će na fokusiran način sprovoditi javna ovlaštenja i finansirati mjere državne politike.

Trenutni „institucionalni deficit“, u smislu nepostojanja krovne institucije u inovacionom sistemu, može dovesti do neuspostavljanja efikasnog inovacionog lanca vrijednosti te gubljenja sinergije njegovih različitih dijelova. Dugoročnije, ukoliko se ne uspostavi efikasan institucionalni okvir biće onemogućen u većoj mjeri proces dovođenja ideja na tržište, kako od naučnoistraživačkog sektora tako i od privrednih subjekata. Primjer toga je i trenutna slaba iskorišćenost sredstava koja su dostupna iz evropskih fondova rizičnog kapitala, a služe za komercijalizaciju proizvoda i procesa u Crnoj Gori u poređenju sa zemljama regiona.

Upravo nepostojanje institucionalnog okvira, ali i izvora finansiranja za ispitivanje i demonstraciju prototipa i ranu fazu komercijalizacije onemogućava da preduzeća iz Crne Gore dovedu svoje inovacije na domaće i međunarodno tržište. Drugim riječima, kroz osnivanje krovne institucija koja će podsticati inovativno preduzetništvo, doprinijeće se efikasnijoj implementaciji i monitoringu Strategije pametne specijalizacije (S3, podizanju apsorpcionih kapaciteta u privlačenju EU fondova, kao i pripremi za Evropske strukturne i investicione fondove (ESI). Takođe, preciznije će biti definisana uloga i osigurana bolja koordinacija među raznim akterima inovacionog sistema kada Fond bude funkcionisao u punom kapacitetu.

U postojećoj situaciji, bez daljeg razvijanja institucionalnog okvira kroz osnivanje Fonda za inovacije, zaustavio bi se dalji razvoj inovacionog sistema, oštećeni bi bili svi subjekti kojima je neophodna podrška da realizuju inovacionu aktivnost, kao i subjekti koji obezbjeđuju inovacionu infrastrukturu, jer bi se time ograničila mogućnost za kreiranje dodatnog inovativnog potencijala. Samim tim i država bi bila oštećena jer bi se usporile značajne razvojne aktivnosti koje bi mogle da podrže oporavak i ubrzaju razvoj naše privrede u izazovnom periodu koji je pred nama (dodatno istaknuto usljed pandemije koronavirusa).

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

„Fond za inovacije Crne Gore“ osniva se kao društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Podgorici, radi efikasnijeg sprovođenja inovacione politike, obezbjeđivanja i realizacije sredstava za podsticanje inovacione djelatnosti.

Fond će biti krovna institucija koja će podsticati inovativno preduzetništvo, doprinijeće efikasnijoj implementaciji i monitoringu Strategije pametne specijalizacije Crne Gore kao i podizanju apsorpcionih kapaciteta u privlačenju EU fondova i pripremi za buduće Evropske strukturne i investicione fondove.

Ciljevi koji se postižu osnivanjem Fonda za inovacije su:

- sprovođenje inovacione politike obezbjeđivanjem i usmjeravanjem finansijskih sredstava iz nacionalnih, međunarodnih i drugih izvora ka razvoju inovativnog preduzetništva i podsticanju saradnje između naučnog i privrednog sektora;
- podsticanje transfera tehnologija i istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru kroz različite instrumene podrške;
- sprovođenje projekata i programa iz domena strategije pametne specijalizacije;
- promocija i privlačenje investicija u inovativnoj privredi;
- ostvarivanje saradnje sa međunarodnim institucijama i organizacijama, organima državne uprave, odnosno lokalne samouprave, finansijskim institucijama i subjektima iz oblasti nauke, inovacija, obrazovanja i privrede, za potrebe finansiranja inovacione djelatnosti i sprovođenja inovacione politike;
- podsticanje poslovne saradnje između preduzeća iz Crne Gore i preduzeća iz inostranstva, kroz aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, tehnološkog transfera i komercijalizacije rezultata istraživanja;
- podsticanje javno privatnih ulaganja koja omogućavaju osnivanje fondova rizičnog kapitala u svrhu razvoja inovativnog preduzetništva;
- učestvovanje u međunarodnim projektima i programima namijenjenim istraživanju, razvoju i inovacijama;

Ciljevi su usklađeni sa strateškim dokumentima/strategijama razvoja:

- Zakon o inovacionoj djelatnosti (2020) sadrži kompletno poglavlje koje se odnosi na Fond za inovacije;
- Strategija pametne specijalizacije 2019 – 2024; Usvajanjem ove važne Strategije Crna Gora je potvrdila da je spremna da politike primjenjuje na isti način kao i zemlje EU članice. S3 je donijeta je kao povezujuća razvojna strategija koja postavlja osnove za unapređenje ekonomije bazirane na znanju, pokreće transformaciju svoje ekonomije i povećanje njene konkurentnosti kroz koncentraciju resursa znanja i prirodnih potencijala definisanjem jasnih strateških prioriteta koji na efikasan način mogu da generišu socio-ekonomsku vrijednost.

Takodje, ciljevi su usklađeni i sa Strategijom inovativne djelatnosti 2016-2020, Strategijom naučno-istraživačke djelatnosti 2017 – 2021, Strategijom razvoja mikro, malih i srednjih preduzeća (2018-2022), i drugim strateškim dokumentima.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Neosnivanjem Fonda za inovacije neće biti kreiran adekvatan institucionalni okvir koji je prema i EU praksama i iskustvima zemalja iz regiona potreban za dalji razvoj Crne Gore kao društva baziranog na znanju i inovacijama. Zadržavanjem trenutnog stanja država bi u vrlo malom segmentu podržavala inovativno preduzetništvo koje se smatra generatorom održivog ekonomskog razvoja. „Status quo“ opcija bi znatno otežala i onako nedovoljnu podršku sektoru inovativne privrede kao i efikasnom sprovođenju S3 strategije. Dodatno, Crna Gora trenutno ima dostupna sredstva iz pretprijetnih fondova iz IPA II i mogućnost učestvovanja u programima Unije poput Horizont Evropa 2021-2027. Fond će kroz svoju djelatnost i podršku značajno doprinijeti podizanju apsorpcionih kapaciteta zajednice za EU fondove prvenstveno u području istraživanja i razvoja i inovativnog preduzetništva.

S obzirom na to da Crna Gora zauzima vodeće mjesto u procesu pristupanja Evropskoj uniji na Zapadnom Balkanu, u skoroj budućnosti zemlji će postati dostupni evropski strukturni i investicioni fondovi (ESI) za čije korišćenje svaka zemlja mora razviti sistem upravljanja i kontrole korišćenja sredstava. Uspostavljanjem efikasnog institucionalnog okvira stvorice se uslovi za sprovođenje ESI fondova kao i kritična masa korisnika i projekata za buduće finansiranje.

Kroz usvajanje Odluke i osnivanje Fonda formiraće se kvalitetan institucionalni i regulatorni okvir koji će omogućiti iskorišćavanje inovativnog potencijala u zemlji i stvaranje preduslova za ubrzani razvoj inovativne privrede u Crnoj Gori na putu ka članstvu u Evropskoj uniji.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Usvajanje Odluke o osnivanju Fonda za inovacije ima direktan utjecaj na državni budžet, jer su za njegovo osnivanje i funkcionisanje neophodna finansijska izdvajanja. Najveći iznos sredstava koji je neophodan da bi Fond svrsishodno obavljao svoju djelatnost planiran je za programe podrške Fonda subjektima inovacione djelatnosti. Osnovna djelatnost Fonda će tokom prvih godina postojanja biti finansirana sredstvima iz Budžeta Crne Gore. Treba istaći da će Ministarstvo ekonomskog razvoja preusmjeravati Fondu dio godišnjih sredstava koji opredjeljuje za programe podrške inovacionoj djelatnosti. Pored ovih sredstava, Odlukom Vlade Crne Gore, dio sredstava drugih ministarstava mogao bi biti preusmjeren za finansiranje i realizaciju programa u okviru Fonda koji bi bili u liniji sa prioritetima Strategije pametne specijalizacije.

Dodatno, važan izvor finansiranja Fonda u narednom periodu biće iz sredstava koja se mogu obezbijediti kroz EU fondove. Tako na primjer, kroz program IPA III planirano je programiranje sredstava koja će se vezati za aktivnosti Fonda za inovacije, a čija je implementacija planirana nakon 2023. godine. Takođe, očekuje se mogućnost pristupa Crne Gore Strukturnim i investicionim fondovima EU, što će otvoriti mogućnost za snažan priliv značajnih iznosa sredstava. Dakle, za očekivati je da će se iz godine u godinu teret finansiranja Fonda iz Budžeta smanjivati, a da se povećavaju iznosi iz drugih sredstava finansiranja, posebno iz EU fondova.

Ovaj propis će imati višestruke pozitivne efekte na poslovno, naučno i inovativno okruženje u Crnoj Gori, kao i na ekonomiju u cjelini.

Usvajanjem ovog propisa moguće je očekivati pozitivan uticaj na ostvarivanje sljedećih ciljeva:

- Razvoj i jačanje nacionalnog inovacionog sistema u cilju jačanja konkurentnosti crnogorskog biznis sektora;
- Jačanje saradnje između privrednog sektora i naučne zajednice;
- Koordinisanje nacionalnih instrumenata za inovacije što će u konačnom doprinijeti uštedi sredstava iz državnog budžeta i boljem efektu mjera koje se implementiraju.

Direktne efekte će osjetiti preduzetnici i preduzeća koja unaprjeđuju svoj proizvodni proces kroz uvođenje inovacije proizvoda ili procesa, kao i svi oni koji će biti podstaknuti da započnu novi biznis kroz startap preduzetništvo. To će doprinijeti stvaranju novih radnih mjesta, privlačenju investitora i povećanju poreskih prihoda. Indirektni efekti će biti vidljivi u poboljšanju konkurentnosti crnogorske ekonomije i povećanju bruto domaćeg proizvoda.

Nijesu identifikovani negativni uticaji koje bi ovaj propis mogao izazvati.

Primjena ovog propisa neće izazvati troškove građanima i privredi, budući da se ne planira značajnije povećanje potrošnje nego trenutna preraspodjela sredstava unutar državnog budžeta.

Predloženom Odlukom osniva se Fond za inovacije Crne Gore radi efikasnog sprovođenja inovacione politike, obezbjeđivanja i realizacije sredstava kojima će se snažnije podsticati inovaciona djelatnost. Predviđeno je da se Fond za inovacije Crne Gore osniva kao društvo s ograničenom odgovornošću, koje će vršiti javna ovlaštenja iz svoje djelatnosti.

Donošenjem ove Odluke neće se stvarati biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Programom rada Vlade za 2021. godinu planirano je osnivanje Fonda do kraja drugog kvartala. Odlukom o osnivanju predviđeno je da osnovni kapital Društva čine novčana sredstva koja obezbjeđuje Vlada Crne Gore kao Osnivač, u iznosu od 100.000,00 € za osnivački ulog, iz budžeta Crne Gore. Sredstva moraju biti obezbijeđena na dan osnivanja Društva. Sredstva za osnivački ulog su obuhvaćena Predlogom Zakona o budžetu za 2021. godinu.

Za dalji rad Fonda koji uključuje finansiranje programa podrške inovativnoj zajednici u vidu grantova, u skladu sa ranijim finansiranjem za periode 2018-2020 i 2019-2021, biće neophodno obezbijediti godišnja sredstva, koja bi bila na raspolaganju u okviru sredstava namijenjenih Ministarstvu ekonomskog razvoja.

Očekuje se da, s obzirom da će Fond biti centralno tijelo za sprovođenje S3, tako da i ostala ministarstva odlukom Vlade Crne Gore mogu dio sredstava preusmjeriti kroz Fond za inovacije. Razlog tome je što bi se na taj način osigurao bolji sinergetski efekat u sprovođenju S3, racionalnija potrošnja javnih sredstava te takođe činjenica da će Fond za inovacije zapošljavati stručnjake iz raznih oblasti koji će na najadekvatniji način moći sprovođiti inovacione programe kao i pružati savjetodavnu uslugu budućim korisnicima. Sveukupni budžet za petogodišnji period iznosi blizu 8,2 miliona eura. (Detaljna struktura troškova Fonda za inovacije u periodu od 2021. do 2025. godine nalazi se u priloženom Biznis planu, ranije dostavljenom prilikom usvajanja Zakona o inovacionoj djelatnosti, jul 2020).

Sredstva za funkcionisanje Fonda treba obezbjeđivati na godišnjem nivou. Međutim, realna su očekivanja su da će se Fond finansirati ne samo iz sredstava državnog budžeta već i iz drugih izvora finansiranja kao što su međunarodni ugovori i EU sredstva, povrata sredstava od kredita po povoljnim uslovima i ostalih izvora kao što su prihodi od donacija, legata i sponzorstava, prihoda od prodaje udjela ili akcija iz dobiti privrednih društava u kojima Fond ima akcije ili udjele. Na taj način će se obezbijediti njegova održivost na duži rok.

Takođe se očekuje da će se sprovođenjem programa podstaći pozitivni uticaj na privlačenje ulaganja privatnog sektora u istraživanje i razvoj, te se očekuje da korisnici programa Fonda ulože u projekte Fonda najmanje 1,15 miliona eura u petogodišnjem razdoblju.

Dodatno se očekuje i povrat sredstva kroz generisane investicije iz EU fondova koje će privući korisnici Fonda, a koja u petogodišnjem periodu iznose najmanje 1,5 miliona eura. U trenutku kada Crnoj Gori postanu dostupni strukturni fondovi, procjenjuje se privlačenje sredstava u iznosu od najmanje 2,5 miliona eura.

Usljed generisanja novih radnih mjesta ostvariće se povraćaj sredstava u budžet po osnovu poreza i doprinosa za novozaposlene u iznosu od oko 1,5 miliona eura.

Osnivanjem Fonda ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Usvajanjem Odluke o osnivanju predviđeno je donošenje Statuta Fonda za inovacije, u roku od 10 dana od dana stupanja na snagu ove odluke.

Komunikacija sa Ministarstvom finansija se odvija u kontinuitetu i konsultovaće se prilikom pripreme svih relevantnih informacija i postupaka za osnivanje društva.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U okviru saradnje Vlade i Ministarstva ekonomskog razvoja sa UNDP-jem, obezbijedena je podrška kroz angažovanje dva konsultanta u Sekretarijatu savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju, koji su pripremili tekst ove Odluke. U okviru ove podrške je tokom prethodne godine u cilju usvajanja Zakona o inovacionoj djelatnosti izrađen i Biznis plan Fonda za inovacije, a eksperti će i u narednom periodu raditi na pripremi ostale dokumentacije neophodne za osnivanje i početak rada Fonda.

Takođe, tokom izrade predloga ovog propisa konsultovano je nekoliko pravnih eksperata. Podrškom Evropske komisije, obezbijedena je konsultantska podrška od strane pravnog eksperta iz sličnog fonda u regionu (Fond za inovacionu delatnost Srbije). Ekspertkinja je značajno doprinijela jasnom definisanju i usklađivanju djelatnosti Fonda za inovacije Crne Gore, kao i praksama u ovoj oblasti.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Potencijalne prepreke koje mogu uticati na implementaciju propisa odnose se na mogućnost kašnjenja prilikom sprovođenja procedura za osnivanje Fonda usljed novonastale situacije sa odlaganjem usvajanja Budžeta za tekuću godinu.

Mjere koje će biti preduzete da bi se ispunili ciljevi i osnovao Fond za inovacije su: podrška UNDP-a kroz angažovanje dva konsultanta u Sekretarijatu Savjeta za inovacije i pametnu specijalizaciju. Takođe, intenziviraće se rad na pripremi dokumentacije nakon osnivanja za nesmetan rad Fonda, kako bi se po osnivanju raspisali konkursi za izbor izvršnog direktora i za zapošljavanje ostalog kadra u Fondu. Pored toga, radiće se na jačanju komunikacije sa sličnim institucijama u regionu i šire, radi prenošenja znanja i iskustva u vezi sa aktivnostima Fonda za inovacije.

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva odnose se na: broj kreiranih programa za podršku inovacijama; broj finansiranih projekata; ocjena kvaliteta razmatranih inovativnih projekata; broj novih proizvoda i procesa; broj patenata; broj kompanija kojima Fond pruža podršku; broj novoosnovanih kompanija; iznos finansijskih sredstava koja bi se privukla kroz međunarodne fondove; broj domaćih i međunarodnih projekata koji se realizuju u saradnji sa kompanijama iz zemlje i inostranstva i dr.

Ministarstvo ekonomskog razvoja zaduženo je za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa.

Datum i mjesto

03. 06. 2021. godine, Podgorica

Starješina

mr. Milica Jovanović, ministar ekonomskog razvoja

